

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА

ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**Менеджмент підприємств
транспорт**

Затверджую

В.о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Т.Б. Семенчук

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Викладач	СЕМЕНЧУК Тетяна Борисівна Кандидат економічних наук, доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	СЕМЕНЧУК Тетяна Борисівна
E-mail	semenchuk2021@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 608 телефон: +38097-840-05-80
Консультації	Кожна понеділка з 12.00год до 14.00год за <u>ZOOM</u> посиланням
Офіційна назва освітньої програми	Інженерія програмного забезпечення
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	12 «Інформаційні технології» 122 «Комп'ютерні науки»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін загальної підготовки, вибіркова
Курс/ Семестр викладання	4/8
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 16 години/ 8 годин Практичні заняття – 8 годин/ 8 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Формування комплексу навичок сучасного мислення та компетентностей щодо системи знань, які повинні сприяти

	загальнопрофесійній підготовці майбутніх інженерів і забезпечити належне виконання ними покладених завдань, прийняття оптимальних управлінських рішень
Загальні компетентності	ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 05. Здатність здійснювати формалізований опис задач дослідження операцій в організаційно-технічних і соціально-економічних системах різного призначення, визначити їх оптимальні розв'язки, будувати моделі оптимального управління з урахуванням змін економічної ситуації, оптимізувати процеси управління в системах різного призначення та рівнях ієрархії
Програмні результати навчання	ПР 05. Проектувати, розробляти та аналізувати алгоритми розв'язання обчислювальних та логічних задач, оцінювати ефективність та складність алгоритмів на основі застосування формальних моделей алгоритмів та обчислюваних функцій.

ЧИМ ВАЖЛИВИЙ КУРС:

Курс дає можливість освоїти загальні положення теорії та практики менеджменту; спеціальні знання, які відображають особливості предметної області діяльності; специфічні методи та прийоми управління, отримані в результаті вивчення загальних закономірностей, притаманних всім підприємствам.

Після вивчення дисципліни, Ви будете вміти розробляти стратегії розвитку, використовувати сучасні інструменти управління ефективним функціонуванням, мотивувати та формувати професіональний персонал підприємств власного бізнесу та підприємств транспорту орієнтованого на отримання прибутку.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

МОДУЛЬ 1. Менеджмент підприємств транспорту

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту.

Менеджмент на транспорті як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій „управління” та „менеджмент”. Управлінські відносини як предмет менеджменту. Менеджмент як мистецтво управління. Менеджери та підприємці - ключові фігури ринкової економіки. Спільне та відмінне між менеджером і підприємцем. Сфери менеджменту: виробництво, фінанси, кадри, нововведення, облік, збут, зовнішньоекономічна діяльність.

Розвиток управління до початку ХХ століття. Передумови виникнення науки управління. Класичні теорії менеджменту: школа наукового управління; класична (адміністративна) школа управління; школа людських відносин, школа поведінських наук; емпірична школа; школа соціальних систем. Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесійний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Розвиток управлінської науки в Україні. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Тема 2. Організація як об'єкт управління на підприємствах транспорту.

Поняття організації. Ознаки організації. Внутрішнє середовище організації, взаємозв'язок внутрішніх змінних. Різновиди організацій: прості та складні, формальні та неформальні. Загальні риси організацій: ресурсний, вертикальний та горизонтальний поділ праці, залежність від зовнішнього оточення, об'єктивність управління, структуризація. Організація як відкрита динамічна система: керуюча та керована підсистеми. Ефект синергії. Модель організації як відкритої системи. Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямої дії. Загальні характеристики зовнішнього середовища: об'єктивність, взаємозв'язок факторів, складність, динамічність, факторів зовнішнього середовища.

Тема 3. Сутність і принципи формування системи менеджменту на підприємствах транспорту

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Особливості процесу управління: безперервність, нерівномірність, циклічність, послідовність, мінливість, стійкість.

Тема 4. Планування як загальна функція менеджменту на підприємствах транспорту.

Сутність і зміст планування як функції менеджменту, його види та взаємозв'язок між ними. Основні елементи системи планування. Етапи процесу планування: визначення місії та цілей; оцінка сильних і слабких сторін організації; розроблення стратегії. Базові стратегії. Оперативне планування на засадах застосування адміністративних та економічних важелів. Тактика, політика, процедури, правила. Загальна характеристика бізнес-планування. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархічна підпорядкованість, субординація цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Тема 5. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту на підприємствах транспорту.

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Вертикальна та горизонтальна структуризація управління. Скалярний процес. Вертикальна координація: прямий контроль, стандартизація. Горизонтальна координація: взаємні комунікації, тимчасові робочі групи, комісії. Взаємодія та взаємовплив структур організацій. Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Елементи структури. Види організаційних структур управління. Лінійні та функціональні організаційні структури управління. Комбіновані організаційні структури управління. Єдиноначальність: поняття, сутність. Централізація і децентралізація. Принципи побудови організаційних структур управління. Фактори, які впливають на формування організаційної структури. Категорії оцінки організаційної структури управління.

Тема 6. Мотивація як функція менеджменту на підприємствах транспорту

Значення людського фактора в управлінні організацією. Поняття мотивування. Принципи врахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесі мотивації. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процесний підходи. Співставлення теорій мотивування. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми.

Тема 7. Контролювання як загальна функція менеджменту.

Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Зворотній зв'язок при контролі. Види управлінського контролю.

Тема 8. Методи менеджменту на підприємствах транспорту.

Сутність та класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану. Економічні методи менеджменту. Адміністративні методи менеджменту. Соціально-психологічні методи менеджменту. Методи менеджменту як результат виконання функцій менеджменту. Механізм взаємодії методів, принципів та функцій менеджменту.

Тема 9. Комунікації та інформаційні системи у менеджменті на підприємствах транспорту.

Поняття і загальна характеристика комунікацій. Процес комунікацій та ефективність управління. Комунікації в організаціях. Суть та характеристика комунікаційного процесу і його основні складові. Зворотній зв'язок у процесі комунікацій. Засоби комунікацій, їх переваги та недоліки. Перепони на шляху ефективності комунікативного процесу. Едосконалення організаційних і міжособових комунікацій.

Сутність та роль інформації у процесі прийняття управлінських рішень. Культура документації в управлінській праці. Інформаційні потоки в управлінні.

Тема 10. Технологія прийняття та реалізації управлінських рішень на підприємствах транспорту.

Умови прийняття управлінських рішень. Сутність та вимоги до управлінських рішень. Умови розробки та прийняття управлінських рішень. Розробка управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Середовище прийняття рішень. Інформаційні обмеження при прийнятті рішень. Сутність оптимізації рішень у менеджменті. Функція оптимізації управлінських рішень. Сутність моделювання, види моделей. Методи і моделі пошуку управлінських рішень. Оцінка результатів пошуку управлінських рішень. Якість управлінських рішень.

Практичні заняття курсу передбачають виконання ситуативних, тестових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

Тематика практичних занять:

Практична робота №1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Сутність і принципи формування системи менеджменту на підприємствах транспорту.

Практична робота №2. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту на підприємствах транспорту. Мотивація як функція менеджменту на підприємствах транспорту.

Практична робота №3. Методи менеджменту на підприємствах транспорту. Комунікації та інформаційні системи у менеджменті на підприємствах транспорту.

Практична робота №4. Технологія прийняття та реалізації управлінських рішень на підприємствах транспорту.

Приклади практичних завдань:

Ситуативне завдання:

Ви викликали свого підлегого для розмови, в якій збираєтеся висловити критичні зауваження про упущення в його роботі, які негативно вплинули на виконання плану товарообігу. Ви хочете зробити це так, щоб підлеглий відчув свою провину, але, разом з тим, у нього має залишитися можливість і бажання проявити свою ініціативу і виправити становище.

Під час бесіди дзвонить телефон. Як бути?

1. Вибачившись, перервати бесіду і по можливості коротко поговорити по телефону.
2. Дати вказівку секретарю відповісти на телефонний дзвінок, не припиняючи розмови.
3. Не звертати уваги на дзвінок, продовжувати бесіду і довести її до кінця.

Згодом, у розпал Вашої бесіди з підлеглим, у кімнату входить Ваш керівник вищої ланки. Як тепер діяти?

1. Сказати співробітнику про відкладення розмови на інший час і відправити його.
2. Попросити керівника зачекати, поки Ви закінчите розмову.
3. Вибачившись перед співробітником, розмовляти з керівником.
4. Придумати щось інше. А саме?

Під час Вашої розмови з керівником у кабінет входить збуджена співробітниця реалізації, не звертаючи уваги на присутнього керівника, кидає на стіл заяву зі словами:

- Степане Михайловичу, я більше не можу працювати з моїм начальником відділу. З мене досить. Прошу підписати заяву про звільнення з роботи за власним бажанням. Що Ви будете робити тепер?

Приклад тестового завдання:

Що слід розуміти під терміном «управління» і де переважно він застосовується?

а) Термін «управління» є синонімом терміна «менеджмент» але він переважно застосовується до різних видів людської діяльності: управління автомобілем, трактором, космічними апаратами, торгівельно-технологічними процесами тощо.

б) Термін «управління» застосовується переважно до діяльності людей в сфері економіки.

в) Термін «управління» не є синонімом терміна менеджмент і застосовується тільки до діяльності людей у сфері економіки, техніки тощо.

Індивідуальні завдання

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок практичної діяльності доречно заохочувати їх до виконання додаткових видів робіт в формі доповідей та презентацій, і враховувати цю діяльність при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано розробити концепцію власного бізнесу та презентувати її на практичному занятті. Також здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Менеджмент підприємств транспорту» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Орієнтована тематика:

- 1 Сучасний менеджмент.
- 2 Сутність і форми соціальної відповідальності, її рівні.
- 3 Етика менеджменту.
- 4 Корпоративна культура, її роль у діяльності організації.
- 5 Застосування теорій мотивації на сучасних підприємствах.
- 6 Роль керівника в управлінні сучасною організацією.
- 7 Система вимог до керівника. Психологічні теорії особистості керівника.
- 8 Характеристика індивідуально-психологічних рис особистості та її урахування в роботі менеджера.
- 9 Управління трудовим колективом в умовах конфлікту.
- 10 Психологія виробничого колективу.
- 11 Стратегія і тактика проведення ділових бесід, засідань.
- 12 Технології ділового спілкування.
- 13 Вплив організації робочого часу на ефективність діяльності менеджера.
- 14 Здоровий спосіб життя керівника і його працездатність. Психофізіологія розумової праці.
- 15 Комунікаційна політика в системі підвищення ефективності діяльності підприємств транспорту України.

- 16 Імідж підприємства як фактор його конкурентоспроможності.
- 17 Фірмовий стиль та зв'язки з громадськістю.
- 18 Транспортний менеджмент: поняття, роль і задачі. Функції транспортного менеджменту.
- 19 Організація логістичного сервісу на підприємствах транспорту.
- 20 Шляхи підвищення якості сервісу при організації пасажирських перевезень.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали (до 16 балів).

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії. Максимальна сума становить 12 балів за кожне заняття (до 84 балів).

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 10 балів.

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками

64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Google Classroom: Менеджмент підприємств транспорту

Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белінський П. І. Менеджмент виробництва та операцій: підручник К.: Центр навчальної літератури, 2013. 624 с.
2. Щокіна Г.В., Менеджмент: навч. посіб. К.: МАУП, 2013. 816 с.
3. Вороніна А. В. Менеджмент: навч. посіб. / А. В. Вороніна; Дніпров. держ. техн. ун-т (ДДТУ). – Кам'янське: ДДТУ, 2019. – 352 с
4. Козирєва О. В. Менеджмент підприємства (за видами економічної діяльності): навч. посіб. / О. В. Козирєва, Д. Р. Зоїдзе; Нац. фармацевт. ун-т, [Каф. менеджменту і адміністрування]. – Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2019. – 162 с.
5. Ноздріна Л. В., Ящук В. І., Полотай О. І. Управління проєктами: підручник. Київ: ЦНЛ, 2019. 432 с.
6. Грантовий менеджмент і написання проєктів. Практичний poradник / Упоряд. Процак О. – Л: Ліга-Прес, 2010
7. Навчально-практичний посібник, підготовлений за фінансової підтримки House of Europe і Європейського Союзу: «ГРАНТ-МЕНЕДЖМЕНТ: просто про складне» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.prostir.ua/?library=grant-menedzhment-prosto-pro-skladne>

8. Чернявська О. В., Соколова А. М. Фандрайзинг. Навч. посіб. – 2-е вид., з доопрац. та допов. – К.: Алерта, 2015. – 272 с
9. Бабій О.Я. Посібник з фандрейзингу для бізнес-об'єднань: посібник. Київ, 2017. 168с.
10. Aid Delivery methods, Volume 1: Project Cycle Management, European Commission, EuropeAid Office, Brussels 2004. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/methodology-aid-delivery-methods-project-cycle-management-200403_en_2.pdf
11. C Mom, P Van den Besselaar Do interests affect grant application success? The role of organizational proximity preprint (2020)
<https://www.researchgate.net/publication/344461606>, Accessed 14th Feb 2022
12. M-Y Tseng The genre of research grant proposals: toward a cognitive-pragmatic analysis Journal of Pragmatics, 41 (2011), pp. 2254-2268

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)

[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [«Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ»](#).